

NKH CSAK MINŐSÍTETT TERMÉKET VÁSÁROLJUNK!

Alkatrész-minősítés

ENGEDÉLYEZETT ÉS KALÓZGYÁRTMÁNYOK

Olasói körünknek nem kell különösképp bizonygatni; a közúti jármű veszélyes eszköz. Ezért nem mindegy, milyen a konstrukció, milyen anyagokból, milyen alkatrészből épül fel, és milyen szakember építette azt be. Mindez fokozottan igaz a biztonságot közvetlenül befolyásoló alkatrészekre. Ahogy növekedett az elmúlt száz évben a gépkocsi sebessége és teherbírása, úgy irányult egyre nagyobb figyelem az alkatrészek minőségére. Már régóta vannak jogszabályok az alkatrészek minősítésére vonatkozóan, de mi a helyzet ma?

A minden gépjármű-üzemeltetőt, gépjárműjavítót érintő kérdésben dr. Imecs László és Dobos Sándor, az NKH Kiemelt Ügyek Igazgatóságának engedélyezési, jóváhagyási és ellenőrzési referensei segítenek az eligazodásban.

Dobos Sándor és dr. Imecs László

A jogszabályi háttér

Az ENSZ gazdasági szervezete és az Európai Gazdasági Bizottság tagállamai 1958-ban egyezményt kötöttek a gépjárművek, fődarabok és alkatrészek egymás közötti kereskedelmének, a közlekedés biztonságának, a környezetvédelemnek érvényesítésére és a gépjárművek gazdaságosabb üzemeltetésnek elősegítésére. Az idén éppen 50 éves egyezményhez Magyarország 1960-ban hetedikként csatlakozott, azóta Európán kívüli államok, Japán, Ausztrália, közel-keleti és afrikai országok is részt vesznek a szervezet munkájában.

Az ENSZ-EGB előírások járművekre, járműtulajdonosokra és a közúti járművek alkatrészire vonatkoznak, a minőségi követelmények mellett vizsgálá-

ti módszereket is tartalmaznak. Tartalmukkal döntő mértékben megegyeznek az Európai Unió tagállamaiban érvényes EK irányelvekben foglaltak.

Az EGB-előírások és az „uniós” irányelvek száma folyamatosan bővül, a Magyarországon kötelezővé tett előírásokat a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet, illetve ennek kiegészítései, módosításai határozzák meg. Az egyes járműalkatrészekre, tartozékokra, járműtulajdonosokra vonatkozó jóváhagyási kötelezettségeket e rendelet 1. számú melléklete sorolja fel.

A mellékletben nem szereplő, de a gépjármű és pótkocsija közlekedésbiztonsági és kör-

nyezetvédelmi szempontjából kiemelten fontos pótalkatrészek és tartozékok viszont minősítő vizsgálatra kötelezettek ugyan csak e rendelet 9. § (4) alapján. A vizsgálatra kötelezett termékek körét és a minősítési követelményeket szabvány (MSZ-07-4402) határozza meg. Ezek a pótalkatrészek és tartozékok gépjárműbe és pótkocsijába csak akkor építhetők be, ha a minősítő vizsgálaton megfelelték.

Az eljárások elveit az 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendeletben foglaltak határozzák meg.

Hol találjuk meg?

– Aki mélyebben kívánja megismerni az idézett jogszabályoknak e témára vonatkozó tartalmát, az a következő forrásokból tájékozódhat:

- Magyar Közlöny. (Ügyelni kell az időnként megjelenő módosításokra!)
- CD Jogtár. (Ezekben egységes szerkezetbe foglaltan, módosításokkal együtt találjuk meg a jogszabályt.)
- Internet; például az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapja, vagy EK irányelvet például a Közlekedéstudományi Intézet honlapján keresztül, vagy közvetlenül uniós honlapon, például a <http://ec.europa.eu/enterprise/automotive/directives/vehicles/index.htm> címen
- Kódexpressz. (Jogszabályokat tartalmazó, rendszeresen megjelenő fehér borítású kiadvány. Közkönyvtárakban megtalálható.)

Mire irányulnak a jogszabályok?

– Röviden összefoglalva arra irányulnak, hogy Magyarországon csak olyan, a közlekedés biztonsága szempontjából fontos alkatrészt szabad kereskedelmi forgalomba hozni, valamint olyan járművet szabad forgalomba helyezni, amelyet a közlekedési hatóság közigazgatási eljárás keretében engedélyezett.

Ezek az előírások úgy az autógyárakra, mint az alkatrészgyártókra, járműkarbantartók-

ra és gépjármű-üzemeltetőkre érvényesek. Csak a jogszabályban meghatározott, jóváhagyással rendelkező vagy minősített alkatrészeket szabad beépíteni.

És ha nem azt építik be?

– Sajnos ilyen is előfordul, vagyis minősítetlen, silányabb, olcsóbb alkatrészek kerülnek beépítésre, ami ugyan a gyártónak és a kereskedőnek nagyobb hasznot hoz, de a gépjármű-üzemeltetőnek számolnia kell a váratlan műszaki hibával, a rövidebb élettartammal, és számos esetben a közúti balesettel is. Például gyakori eset, hogy a gyenge minőségű fékberítést ráfutásos vagy egyéb baleset okozója, de nem ritka a „törékeny” kormányösszekötő sem.

Hogyan indul az eljárás?

– Az eljárások az alkatrészgyártók kérelmére indulnak. Általában az ügyfelek előzetesen tájékozódhatnak a kívánt jóváhagyással vagy minősítéssel kapcsolatban. Ha elvi akadály nincs, akkor elmennek a szintén jogszabályban felsorolt, jogosultsággal rendelkező vizsgáló intézménybe. A vizsgálat elvégzésére feljogosított szervezetek nevét és székhelyét, valamint a szervezetek által végezhető vizsgálatok körét az NKH a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítőben teszi közzé. Ma kilenc ilyen intézmény működik Magyarországon, és ezek Genfben a megfelelő intézménynél is be vannak jegyezve. A vizsgálatok nemcsak az alkatrészeire, hanem a gyártás körülményeire is kiterjednek.

Ha kész a vizsgálati jegyzőkönyv és – abban vagy külön – az egyenértékű gyártás feltételeinek igazoló jelentése, akkor egy kérelemmel, továbbá az adott előírásban meghatározott műszaki, technológiai, dokumentációval együtt benyújtja hozzánk az NKH Kiemelt Ügyek Igazgatóságára. Az NKH csak megfelelő vizsgálati eredmény esetén ad ki jóváhagyást vagy minősítést.

Mit kell tudnunk a jóváhagyási jelekről?

- Ha négyzetben kis „e” betűvel kezdődik, az EK (EGK) jóváhagyási jel.
- Ha körben nagy „E” jelet találunk, az ENSZ-EGB jóváhagyási jel. Mellette az egyes országok egy- vagy kétjegyű kódszámát találjuk. (Magyarországon kiadott jel „e7” vagy „E7”)
- Ha „H” betűvel kezdődik, az minősítő jel, és magyar minősítést jelent.

Az NKH a jóváhagyási jel használatára vonatkozó engedély érvényességét a jóváhagyottal egyező gyártási minőség időszakos vagy folyamatos ellenőrzéshez kötheti. Az ellenőrzés módját – a járműalkatrész, tartozék vagy járműtulajdonság sajátosságaihoz igazodóan – az engedélyben kell meghatározni. Az ellenőrzés költségei a jóváhagyási jel jogosítottját terhelik.

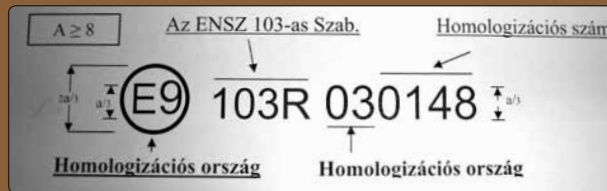
Megjegyezzük, hogy más országban kiadott „e” vagy „E” jóváhagyással rendelkező terméket Magyarország minden további vizsgálat nélkül megfelelő minőségűnek fogad el. Az a gyártó cég, amelynek részére az NKH a jóváhagyási jel használatát engedélyezte, az engedély lejártáig vagy visszavonásáig jogosult, sőt az előírások szerint köteles is a jóváhagyási jelet az engedélyezett típusú járműalkatrészen és tartozékon – valamint azok egyedi és gyűjtőcsomagolásán –, illetőleg járműtulajdonságok esetében a járművön feltüntetni.

Ki ellenőrzi ezt?

– A jóváhagyási jel járműalkatrészen, tartozékon, illetőleg – járműtulajdonság esetén – a járművön való feltüntetésének, illetve használatának jogosságát az NKH ellenőrzi, és ha megállapítja a gyártás egyenletességének ellenőrzése, a felhasználás vagy üzemeltetés során, hogy magyar jóváhagyási jelet engedély nélkül használnak, a jóváhagyási jel használatát megtiltja, illetve a gyártót az engedélyezett típustól eltérő járműalkatrészen, tartozékon, illetőleg járművön azt használja, az engedélyt visszavonja.

Európai jóváhagyási jel

ENSZ-EGB jóváhagyási jel

Régi német jóváhagyási jel

A kereskedelemben az ellenőrzésre a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség ellenőrei is illetékesek, és ez a hatóság is a megkívánt szigorral jár el a jogszabálysértőkkel szemben. Feltárt szabálytalanság miatt volt kereskedő, aki felhagyott a járműves alkatrészek forgalmazásával. Az autógyárak is ellenőrzik márkaszervizeiket. A márkajelzés használatának visszavonásához vezethet nem minősített alkatrészek beépítése, ami szerencsére ritka eset. Állampolgári vagy cégbejelentésre is elindulnak az NKH és a Fogyasztóvédelmi Felügyelet ellenőrei. Terveink szerint egyébként fokozni kívánjuk az ellenőrzési tevékenységet.

Mi az a minősítő vizsgálat?

– A 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendeletben meghatározott, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi szempontból kiemelten fontos pótalkatrészek és tartozékok, néhány kivétellel belföldi felhasználásra abban az esetben gyárthatók, forgalmazhatók és építhetők be a járművekbe, ha a minősítő vizsgálaton megfelelték. A minősítő vizsgálatot az NKH végzi el, amelybe – a megrendelő költségére – erre alkalmas külső szakértőt vonhat be. A külső szakértő itt is általában a vizsgálóintézetek közül kerül ki. Az NKH a jogszabályban meghatározott esetekben eltekinthet a minősítő vizsgálattól. Hogy el ne felejtjük, a minősítő vizsgálatok a „H” jel kiadásához szükségesek. Ebben az esetben is fontos az azonos minőségben történő gyártás képességének ellenőrzése is. A minősített termék esetében a vásárló biztos lehet abban, hogy jó terméket vásárolt, jó minőségű alkatrészt szerelnek be a járművébe.

Van erről valamilyen dokumentum?

– Ezt a jogszabály is előírja, és műbizonylat a neve. Ez bizonyítja a gépjármű vagy pótkocsi pótalkatrészeinek, tartozékainak megfelelőségét. Műbizonylat nélkül a belföldi gyártó illetőleg felújító pótalkatrészt és tartozékot sem közvetlen felhasználásra, sem további forgalmazásra nem értékesíthet, forgalmazó pótalkatrészt és tartozékot nem vehet át és nem értékesíthet.

Nem kell a megfelelőséget tanúsítani az általános használatú

szabványos alkatrészek és szerelési anyagok (csapágycsuk, kötőelemek, ékszíjak, vezetékek, csatlakozók, izzólámpák stb. – a szerk.) esetében, az alárendelt szerepű pótalkatrészek és tartozékok (díszítőelemek és kényelmi felszerelések stb. – a szerk.) esetében, amelyek a jármű rendeltetésszerű használatára befolyással nincsenek, saját üzemeltetésű járműhöz az üzemeltető által előállított – gyártott, felújított – pótalkatrészek, tartozékok esetében.

A pótalkatrész és tartozék megfelelőségére vonatkozó tanúsítási kötelezettség hazai gyártás, illetőleg felújítás esetén az előállítót, import esetén az importőrt, illetőleg a forgalmazót, bontás esetén – közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi szempontból kiemelten fontos alkatrészekre és tartozékokra vonatkozóan – a bontót, illetőleg a forgalmazót terheli. A műbizonylat adatai a pótalkatrészen, tartozékon vagy annak csomagolásán is feltüntethetők. Ha a pótalkatrésznek, tartozéknak nincs minden darabja műbizonylattal ellátva, a vásárló és a hatóság kérésére a forgalmazó, illetőleg a javító köteles azt felmutatni.

Egyébként a márkaszervizek nem foglalkoznak minősítetlen, műbizonylat nélküli alkatrészekkel. Nem véletlen, hogy náluk általában drágább az – eredeti gyári vagy jóváhagyással rendelkező utángyártott – alkatrész.

Mire ügyeljenek a gépjármű-üzemeltetők?

– Mindenekelőtt ismerjék az ide vonatkozó jogszabályokat, ismerjék a minősítésre, illetve jóváhagyásra kötelezett alkatrészeket, és vásárlásnál ellenőrizték ezt. Nagyon figyelni kell a minősített eredeti, illetve utángyártott, valamint a hamisított vagy műbizonylat nélküli, bizonytalan eredetű alkatrészek megkülönböztetésére. Nem mindegy az sem, kivel, hol szereltetnek, mert a kiváló minőségű alkatrészt is lehet szakszerűtlenül beépíteni. Itt is igaz a mondás: olcsó húsnak híg a leve.